

L' ART ROMÀNIC

L'art romànic

En els primers segles de l'Alta Edat Mitjana es van desenvolupar unes formes artístiques a Europa que es coneixen amb el nom d'art preromànic. Pels volts de l'any 1000, va sorgir l'art romànic, que es desenvolupà entre els segles XI i XIII.

L'arquitectura romànica

Les característiques de l'art romànic són aquestes:

- S'utilitzava la volta de canó.
- Els murs eren fets de pedra.
- S'utilitzava l'arc de mig punt
- A l'exterior, el mur era reforçat per contraforts.

Els principals edificis romànics eren l'església, el monestir i la catedral. Una de les plantes més freqüents de les esglésies era la de creu llatina.

Les esglésies romàniques tenien una o més torres campanar. En algunes esglésies, damunt del creuer hi havia una torre baixa, anomenada **cimbori**. La part superior de la porta era envoltada per arcs de mig punt anomenats **arquivoltes**.

Els edificis romànics eren fets de pedra amb murs gruixuts i poques finestres. A l'exterior, el mur era reforçat per **contraforts**. A l'interior, els pilars i els arcs de mig punt contribuïen a sostenir el pes de la coberta.

1.- Què es coneix amb el nom d'art romànic?.

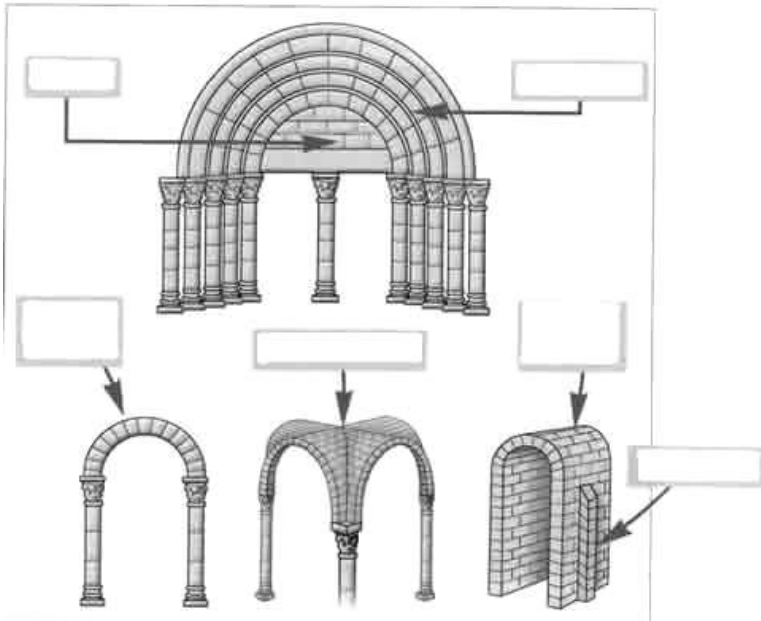
2.- Quines són les principals característiques de l'arquitectura romànica?

-
-
-
-

3.- Quins són els principals edificis romànics ?

4.- Observa els dibuixos de les pàgs. 37 i 39 i situa els noms dels elements constructius de l'església romànica:

CONTRAFORT – ARC DE MIG PUNT – VOLTA DE CREUARIA – VOLTA DE CANÓ – TIMPÀ - ARQUIVOLTES

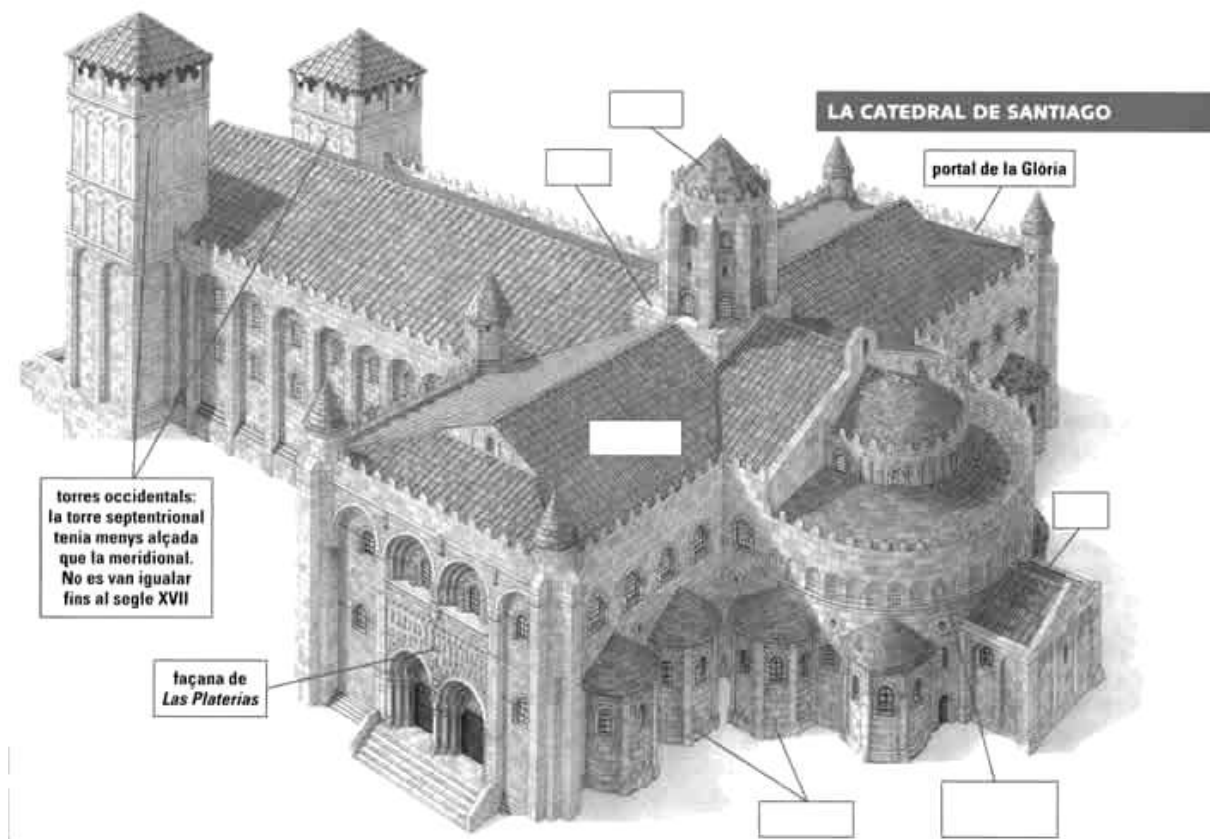
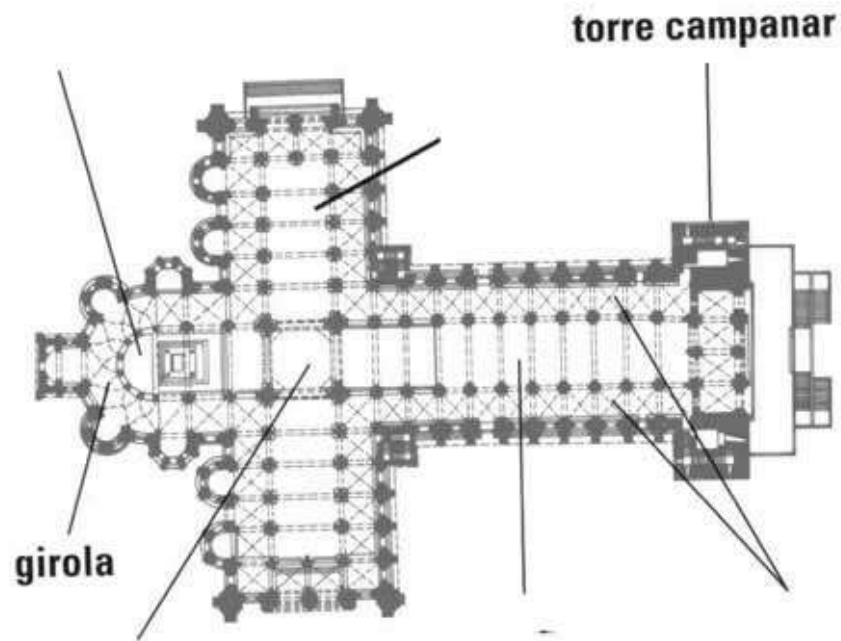
5.- Consulta un diccionari i explica què és la planta d'una església?

6.- Dibuixa una planta de creu llatina. (pàg. 37)

7.- Com eren els murs de les esglésies?

8.- Defineix : transsepte – contrafort (diccionari)

9.- Senyala en el dibuix les diferents parts de l'església: **CREUER – TRANSSEPTE – ABSIS – NAU CENTRAL – NAUS LATERALS** (pàg. 37)

10.- Completa l'església romànica amb els següents noms: **CIMBORI – CREUER – TRANSSEPTE – ABSIS – ABSIDIOLES – GIROLA O DEAMBULATORI**

11.- Escriu el nom de tres elements que sostinguin el pes de les esglésies romàniques ?

L'escultura romànica

Les característiques de l'escultura romànica són aquestes:

- Es troba als murs, els capitells i les arquivoltes de les esglésies, les catedrals i els monestirs.
- La temàtica és religiosa i té una funció didàctica: narrar passatges de la Bíblia a uns fidels que eren analfabets.
- Era habitual representar-hi Crist i la Mare de Déu.
- Les escultures eren frontals, rígides, inexpressives i simètriques.
- Hi havia desproporció entre les diferents parts del cos.
- Les figures no semblaven persones reals.

1.- Escribe las características de l'escultura romànica:

-
-
-
-
-
-

2.- En què consisteix la funció didàctica de l'escultura i la pintura romàniques?

La pintura romànica

Les característiques de la pintura romànica són aquestes:

- Moltes de les pintures es feien als murs de les esglésies.
- La majoria de les pintures eren de temàtica religiosa i tenien la mateixa funció didàctica que l'escultura.
- Els personatges eren frontals, rígids, inexpressius, simètrics i gens naturalistes.
- El fons era pintat d'un sol color i no s'hi dibuixava paisatge.
- Els contorns de les figures eren fets amb línies gruixudes i els colors eren plans sense barreges.

1.- Escribe las características de la pintura romànica:

-
-
-
-

•

Observa el frontal de la pàg. 38 i pinta aquestes figures amb colors semblants.

LA ESCULTURA ROMÁNICA

Aparece en las fachadas y capiteles de las iglesias.

Aunque el tema suele ser religioso (Jesucristo sentado y bendiciendo) o de escenas de la Biblia, también hay esculturas y relieves de animales y seres monstruosos.

Las figuras son rígidas, con falta de expresión y en posición frontal (de frente).

LA PINTURA ROMÁNICA

En la pintura las figuras carecen de volumen, se encuentran colocadas de forma paralela y frontal.

Los colores son puros (sin mezclar) y planos, se dibuja con trazo grueso, con contornos negros, cuyo interior se rellena de color.

Las pinturas solían realizarse en las paredes (frescos) y techos de las iglesias. También se dibujaban miniaturas para ilustrar libros.

Los temas de las pinturas son de carácter religioso, narrativo y didáctico (no enseñan algo).

- 1.- Dónde aparecen las esculturas románicas?
- 2.- Qué temas se utilizan?
- 3.- Cómo son las figuras?
- 4.- Cómo son los colores de las pinturas?
- 5.- Dónde aparecen las pinturas?
- 6.- Qué quiere decir que las pinturas son de carácter didáctico?

Pantocrátor: representación de Cristo en actitud de bendecir dentro de un círculo u óvalo llamado almendra mística. Pàg. 38

EL CAMÍ DE SANT JAUME DE GALÍCIA

L'origen

Sant Jaume va ser un dels principals apòstols de Crist. Va morir decapitat a Israel l'any 62, després d'haver predicat per diferents parts d'Hispania. Segons la llegenda, els seus deixebles van portar el cos de sant Jaume a Galícia, però la seva tomba no es va descobrir fins set segles més tard.

L'any 813, un ermità anomenat Paio va veure una estrella molt brillant que il·luminava el turó on s'alça avui la catedral de Santiago de Compostel·la, alhora que escoltava el cant dels àngels. Ho va dir al bisbe Teodomir d'Iria Flàvia (l'actual Padrón), que ordenà excavar el lloc. Just allà on Paio havia vist l'estel brillant hi van descobrir el sepulcre. D'aquí ve el nom de **Compostel·la** (*Campus stellae*, «camp de l'estrella»).

1.- Qui va ser San Jaume ?

2.- Com es va descobrir la seva tomba ?

3.- Per què la ciutat es diu Santiago de Compostel·la ?

En plena expansió del regne asturià, el rei Alfons II (791-842) va ordenar la construcció d'una església per albergar les despulles del sant, i el seu successor, Alfons III, va fer construir, l'any 899, una basílica. No va ser, però, fins a l'any 1211 que es va acabar la construcció de la catedral romànica.

4.- A quin any es va acabar de construir la catedral romànica ?

La figura de Jaume va agafar ràpidament volada política. L'any 842 ja era patró del regne asturià i, segons la llegenda, va tenir una màgica i decisiva aparició, muntat en un cavall blanc, a la batalla de Clavijo (859). La seva presència va donar la victòria als cristians sobre els musulmans.

5.- Què va fer, segons la llegenda, Sant Jaume l'any 859 ?

Des del segle IX, Santiago es va convertir en el centre de pelegrinatge més important de l'Europa medieval. Es pelegrinava fins a Santiago per tal de complir una promesa feta a l'apòstol o per donar gràcies per haver-se curat d'una malaltia. Per a altres, el pelegrinatge era un càstig imposat per les autoritats eclesiàstiques o civils. Però en els camins que portaven a Santiago també hi havia joglars, rodamons, bandits i aventurers amb ganes de conèixer el món. Per ocupar-se de la seguretat del camí es va crear l'**orde militar de Sant Jaume**.

El nombre de pelegrins va créixer entre els segles X i XIII gràcies a les butlles papals. Aquests documents atorgaven indulgència plenària (el perdó de tots els pecats) als pelegrins que anessin a Santiago en un **any sant**. Es calcula que al segle XII uns 200 000 europeus van pelegrinar a Santiago.

6.- Per què la gent feia el camí a l'Edat Mitjana ?

7.- Qui vigilava el camí ?

8.- Per què va créixer el nombre de pelegrins entre els segles X i XIII ?

9.- Què és una "butlla papal" ?

La majoria de pelegrins arribaven a Santiago pel camí Francès, però també hi havia altres rutes com el camí de Nord, el camí Portuguès, el camí Anglès o el camí de la Via de la Plata. Des de Santiago molts pelegrins seguien fins a Finisterre, considerat aleshores la fi del món habitat. El camí a Santiago i a Finisterre estava indicat des de qualsevol lloc d'Europa pels estels de la Via Làctia, la qual cosa augmentava el simbolisme i la màgia del pelegrinatge.

10.- Quin camí feien servir normalment els pelegrins ?

11.- Per què el camí té un simbolisme màgic ?

12.- Quines són les obligacions dels pelegrins en arribar a Santiago ?

Obligacions dels pelegrins en arribar a Santiago de Compostel·la

- Visitar la catedral de Santiago.
- Adorar la tomba de l'apòstol.
- Resar alguna oració («Crec en un Déu, Parnostre») i assistir a una missa.
- Confessar-se i combregar en un termini de 15 dies.

Petxina de vieira que rebia el pelegrí un cop arribava a Galícia. Es va convertir en símbol del pelegrí.

Barret per protegir-se del sol.

Capa per protegir-se del fred i de l'aigua.

Sarró per portar el menjar.

Carbassa per portar aigua o vi.

Bordó per ajudar-se a caminar i per defensar-se.

F	A	P	Y	I	L	O	M	E	P
Y	L	O	G	R	N	Y	O	T	O
A	U	R	U	J	W	B	L	W	N
S	K	T	I	H	S	U	R	S	F
T	N	O	P	N	A	R	D	F	E
O	O	M	T	V	U	G	G	E	R
R	P	A	M	P	L	O	N	A	R
G	E	R	L	L	E	S	I	I	A
A	S	I	R	O	O	I	U	O	D
A	L	N	Y	N	N	D	O	B	A

Busca el nom de 7 de les principals ciutats espanyoles per les quals passa el camí de Sant Jaume.